

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש

פרשת פינחס

הגיליון השבועי לכל יהודי 914

כ' בתמוז התשס"ד
(9.7.04)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

הסתה או מחאה ציבורית אותנטית

סיפור דמיוני: כשראש-הממשלה התלונן בראיון רדיו על ההסתה החמורה נגדו, היסה אותו המראייין: "זו מחאה ציבורית אותנטית נגד התכנית הבלתי-מוסרית שלך"

הרמזים על תכניתו של ראש-הממשלה הגיעו בטפטוף איטי. בתחילה השמיע הצהרה עמומה: "השגת הסדר תחייב את האוכלוסייה הערבית לויתורים כואבים". אחר-כך שיגר רמז נוסף: "לא נוכל לחיות לעולם במצב שיישובים ערביים שזורים בתוך יישובים יהודיים". ולבסוף בחר בעיתון ימני כדי לחשוף את תכניתו: "ניאלץ לפנות עשרים ושניים יישובים ערביים".

הסערה הציבורית הייתה חסרת-תקדים. סופרים, אנשי-רוח ופרופסורים התכנסו לכינוס חירום. למחרת ציטטו הכותרות הראשיות את החלטת הכינוס: "פינוי יישובים — פשע מוסרי". העיתונות הכתובה והאלקטרונית התמלאה כתבות קורעות-לב על משפחות שהולידו ילדים ונכדים, ועכשיו נדרשות להרוס את עמל-חייהן ולהיקרע מאדמתן. במודעות ענק הודיעו מאות קצינים במילואים כי יסרבו ליטול חלק בעקירת אזרחים שלווים מאדמתם.

פשע מוסרי

האווירה הציבורית התחממה והלכה. בתכניות האקטואליה הופיעו אנשי-רוח ומומחים למוסר, ודיברו על הפשע המוסרי שבעקירת אנשים מבתיים. הם קראו לחיילים לסרב פקודה ולא לבצע הוראות בלתי-חוקיות בעליל. תומכי ראש-הממשלה הותקפו בשאלות נוקבות מצד המראיינים, שלא חדלו מלשאל אותם אם הם לא מבינים שהחלטה כזאת קורעת את העם.

הלחץ הציבורי עשה את שלו. יותר ויותר שרים וחברי-כנסת הודיעו שיתנגדו לתכנית. בסיעתו של ראש-הממשלה גברה התסיסה. מרכז המפלגה געש. כדי להיחלץ מהמצוקה החליט ראש-הממשלה להביא את העניין להכרעת ציבור המתפקדים. "החלטת חברי המפלגה תחייב מעתה את כל נבחריה", הצהיר.

לקראת משאל המתפקדים התגייסו כל ארגוני השלום והמוסר כדי לשכנע את המתפקדים שמדובר בפשע מוסרי ובפגיעה באושיות החברה. "איך תוכלו לשאת על מצפונכם את

המראות הנוראים של קריעת אנשים, נשים וטף מבתיים", דיברו על ליבם של המתפקדים. "אל תתנו יד לטרנספר", קראו שלטי-החוצות.

ציבור המתפקדים החליט לדחות ברוב ברוד ומוחץ את תכניתו של ראש-הממשלה. "הטרנספר בוטל", זעקו הכותרות למחרת היום. אולם לתדהמת הכול הודיעו ראש-הממשלה וקומץ נאמניו כי הם נחושים להמשיך בתכנית, ויביאו אותה לממשלה בשינויים קלים.

הזעם הציבורי היה עצום. "הרס הדמוקרטיה", "עריצות שלטונית", "רודנות", "שחיתות מוסרית" — אלה מקצת הכותרות שזעקו מדפי העיתונות. ראש-הממשלה לא נרתע. כדי להבטיח את הרוב לתכניתו החליט לפטר שרים בעלי רגישות מוסרית גבוהה. הללו יצאו והודיעו: "הממשלה איבדה את דרכה ואת הלגיטימיות שלה".

ככה זה בגלות

בינתיים גברה הפעילות החוץ-פרלמנטרית. קבוצות וארגונים הודיעו שיעשו הכול כדי לסכל את תכנית הטרנספר. סופרים ומשוררים קראו לתושבים הערבים להתנגד בכל האמצעים לתכנית העקירה הזדונית. אישי-ציבור הצהירו שהם עצמם יילחמו במרידיהם נגד חיילי צה"ל שיבואו לפנות את התושבים הערבים מבתיים.

בניסיון נואש להסיט את האש, ניסו דוברי ראש-הממשלה להעביר לתקשורת דיווחים כי השב"כ מזהיר שההסתה נגד ראש-הממשלה עלולה לגרום ניסיונות לפגיעה פיזית בו. התקשורת דחתה את הספינים הללו בבזוז. כשראש-הממשלה התלונן בראיון רדיו על ההסתה החמורה נגדו, היסה אותו המראייין: "זו מחאה ציבורית אותנטית נגד התכנית הבלתי-מוסרית שלך".

כל זה הוא, כמובן, פרי הדמיון, כי בג"ץ היה פוסל את התכנית על הסף. רק עקירת ערבים מבתיים היא פשע מוסרי. יהודים הם בסך-הכול שקיימח ש'מפנים' ממקום למקום. ככה זה לאורך אלפיים שנות הגלות.

יש חדש

המחשת המקדש

צעירי-חב"ד מפיצים בימים האלה מאות-אלפי עלונים צבעוניים המתארים את מבנה בית-המקדש, חלקיו והעבודות שנעשו בו. כמו-כן יצא-לאור כרזות צבעוניות גדולות, לתלייה בבתי-הכנסת ובמקומות ציבוריים אחרים, הממחישות את מתכנת בית-המקדש. כל זאת כחלק מהגברת תודעת המקדש בימים האלה, שבהם אנו אבילים על חורבנו, בתקווה ובציפייה שייבנה במהרה בימינו.

ועידת המחנכים

החלה ההרשמה לוועידה השנתית של המחנכים, המאורגנת על-ידי המרכז חינוכי-חסידותי של צעירי-חב"ד. הוועידה תהיה אי"ה בימים י"ב-י"ג במנחם-אב, בבית-ההארחה ניר-עציון, במורדות הכרמל, ותייחד לנושא "איך לך תלמיד שאין לו שעה". בוועידה ישתתפו מחנכים מחוגים שונים ויידונו בה נושאים מגוונים בחינוך ובהוראה. טל' 02-5385255.

ימי עיון לנשים

מכללת "אור חיה" לנשים בירושלים מארגנת שלושה ימי-עיון באולמי גוטניק בעיר, בימים שני-דביעי, א"ג' במנחם-אב, בנושא "חיים של בריאות הגוף והנפש". ההרצאות יעסקו בהשפעות ההדדיות של גוף ונפש ועוד. מגול השתלמות למורות. טל' 02-5374927.

קייטנות לפגעי הטרור

צעירי-חב"ד למען נפגעי הטרור מעניקים השנה השתתפות חינם בקייטנות למאתיים ילדים ממשפחות שנפגעו בטרור. זכות ההשתתפות היא לילדים יתומים, ילדים שאיבדו אח או אחות, או ילדים שנפגעו בפיגוע. פרטים בבתי-חב"ד ברחבי הארץ.

זמני השבוע

יְוֹשֵׁעַ ת"א	חופה באר-שבע אילת ניר-יוק
כניסת השבת	7:12 7:27 7:20 7:28 7:20 8:11
צאת השבת	8:29 8:32 8:33 8:30 8:25 9:18

פרקי אבות: פרק א

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

נחלה לעתיד

את עולם המידות, שבו שבע מידות. ארצות קיני, קניזי וקדמוני הן כנגד שלושת המוחין, חכמה, בינה ודעת.

מוחין ומידות

בזמן הזה עיקר העבודה היא בבירור המידות. כאן נדרשה עבודה של 'כיבוש' ו'מלחמה' – להשתלט על המידות הטבעיות ולבררן. לעומתן, בירור המוחין אינו בהישגיד בזמן הזה, והוא יגיע לתיקונו רק בזמן הגאולה.

לכן שבט לוי, שעומד למעלה מעבודת הברורים של המידות, אינו נוחל בארץ כנען, המסמלת את בירור המידות; אולם לעתיד לבוא, כשיגיע השלב של בירור המוחין, יהיה גם לשבט לוי חלק בזה, ולכן גם הלוויים יקבלו נחלה בארצות קיני, קניזי וקדמוני. וכאשר כל יהודי מבדיל את עצמו עכשיו מענייני העולם, הוא מתקרב עוד יותר לאותו הזמן שבו "לא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד", בביאת משיח-צדקו, שמתגלה תיכף ומיד ממש.

(לקוטי שיחות כרך לה, עמ' 103)

אלא משתמש דווקא בלשון "ארץ כנען".

יש כאן רמז, שהאיסור לתת לשבט לוי נחלה חל רק על ארצות שבעת עמי כנען, שכבשו ישראל בכניסתם לארץ; אולם לעתיד לבוא, כשיקבל עם-ישראל את שאר חלקיה של הארץ המובטחת – את ארצות קיני, קניזי וקדמוני – שם יקבלו גם הלוויים נחלה.

מתנה מיוחדת

הסיבה שהלוויים לא קיבלו נחלה בארץ כנען היא כדי שיוכלו להקדיש את עצמם לגמרי לעבודת ה', ולכן "הובדלו מדרכי העולם, לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוחלין... אלא הם חיל השם". אולם החלק שיקבלו לעתיד לבוא בארצות קיני, קניזי וקדמוני אינה בבחינת 'נחלה', כמו ארץ כנען, אלא היא מתנה מיוחדת מאת הקב"ה, ועל-כן יכולים גם הלוויים לקבל חלק זה.

הדבר יובהר עוד יותר על-פי המשמעות הפנימית-רוחנית של ארץ כנען וארצות קיני, קניזי וקדמוני. ארץ שבעת עמי כנען מייצגת

פרשתנו הקב"ה מצווה על חלוקת הארץ: "לאלה תחלק הארץ בנחלה במספר שמות". מתוך בני-ישראל הוציאה התורה את הכוהנים והלוויים, כפי שפוסק הרמב"ם: "כל שבט לוי מוזהרין שלא ינחלו בארץ כנען... שנאמר 'לא יהיה לכוהנים הלוויים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל'".

עם זה, בספרים ההולכים בעקבות הרמב"ם נאמר שרק בזמן הזה אין שבט לוי מקבל נחלה בארץ-ישראל, אולם לעתיד לבוא יהיה גם ללוויים חלק בארץ. הדבר מעורר שאלה, שהלוא הרמב"ם מונה במניין המצוות את מצוות לא-תעשה שאין לתת ללוויים נחלה בארץ-ישראל – וכי לעתיד לבוא תבטל מצווה ממצוות התורה!?

הארץ המורחבת

התשובה לשאלה זו רמוזה בלשונו המדויקת של הרמב"ם: "כל שבט לוי מוזהרין שלא ינחלו בארץ כנען". הרמב"ם אינו נוקט את הלשון הרגיל "ארץ-ישראל" או "בארץ",

מן המעייין

נושא השבוע: סילוקם של צדיקים

היכל מאיר

אמר ה'צמח-צדק': אין לשער את גודל קורת-הרוח שגורמים לבעל השמועה כשלומדים את תורתו. כל היכל הצדיק מאיר משמחה.

אמרת השבוע

הוצאה שהיא הכנסה

שאלו את ה'אוהב ישראל' מאפטה מדוע הצדיקים לוקחים את הכסף שמביאים אליהם גם עניים וקשיי-יום, שבאים לבקש ברכה לפרנסה.

השיב להם: "כאשר משה רבנו ביקש מהקב"ה למנות את רועה-ישראל שיבוא תחתיו אמר 'אשר יוציאם ואשר יביאם'. הצדיק ורועה-ישראל האמיתי, כשהוא מקבל צדקה מיהודי – 'אשר יוציאם' – מעורר רחמים עליו ומביא לו שפע של ברכה ורחמים מן השמים – 'אשר יביאם' – וממילא הוצאה זו הכנסה היא ולא הוצאה".

תלמיד לאחר ההסתלקות

גם מי שלא הכיר את הצדיק בעודו בחיים חיותו בעלמא דין, רק שלמד בספריו הקדושים ונהנה מזיו תורתו ומתחזק על-ידי זה בעבודת הבורא – גם הוא נקרא תלמידו, כי מאמין הוא בצדיק ומקבל ממנו אור תורתו.

(ספר ההשתטחות)

למעלה מגילוי אליהו

יש שיכולים על-ידי ההשתטחות על קברו של צדיק להוריד את נשמת הצדיק לגופו, לדבר עמו, ולהשיג השגות גדולות ברזי התורה. דרגה זו גבוהה יותר מגילוי אליהו ורוח-הקודש.

(ספר ההשתטחות)

התכנסות למעלה

כאשר מתאספים ביום הילולא של צדיק, מספרים סיפור חסידי, שרים ניגון חסידי, מדברים דברי התעוררות ולומדים מאמר חסידות – מתאספים חסידים למעלה, בהיכל הרבי, ובעל הילולא נושא רינה ותפילה בעד כל החסידים ובני-ביתם

(אגרות-קודש אדמו"ר הרי"צ)

בן כמותו

"וראיתה אותה ונאספת אל עמיק גם אתה, כאשר נאסף אהרן אחיך" (במדבר כז, ג). מכאן שנתאוה משה למיתתו של אהרן (רש"י). מדוע נתאוה לזה משה? ההסבר הוא על-פי דברי חז"ל, שכל המניח בן כמותו כאילו לא מת. אהרון השאיר אחריו את אלעזר בנו, ואילו משה לא זכה שבנו יהיה ממלא-מקומו. לכן אמר לו הקב"ה שכל עם-ישראל הם בניו, ונמצא שהשאיר בנים אחריו.

(כתב סופר)

הזיכרון מן

כשמזכירים צדיק שנפטר נהוג להוסיף "זכותו יגן עלינו". 'זכותו' הוא גם מלשון זיכור ובירור. עבודת הצדיק, בזיכור ובירור העולם, מגינה עלינו ומעניקה לנו כוח בעבודת ה'.

(ספר המאמרים תש"ח)

הצדיק מרגיש

כשחושבים על צדיק, מרגיש זאת הצדיק בכל עולם שהוא נמצא.

(הרבי הרי"ב מליובאוויטש)

כבוד של מי?

השמועה פשטה בניקלשבורג ועוררה התלהבות רבה – הגאון הגדול רבי יעקב לוברבוים, רבה של ליסה (בעל 'חוות דעת' ו'נתיבות') – יבוא בקרוב לעיר. נודע, כי על-פי הזמנת רב העיר, הגאון רבי מרדכי בנט, ישיה רבה של ליסה בניקלשבורג שלושה ימים. גדולה במיוחד הייתה התרגשותם של הלמדנים, שציפו לשתות מבאר תורתו של הגאון האורח.

היום הגדול הגיע. כל יהודי ניקלשבורג – אנשים, נשים וטף – התייצבו בפתח העיר להקביל את פני האורח הדגול. מרכבת האורח עצרה והקהל הרב התגודד סביבה. ראשון עלה אליה המרא-דאתרא, רבי מרדכי בנט, וחייב באהבה רבה את האורח. אחריו ניגשו הדיינים וראשי הקהל.

ההתרגשות הגיעה לשיאה כאשר הגאון הגיח מתוך המרכבה. קריאת "שלום עליכם!" רמה פרצה באחת מפי כול. אחר-כך עברו האנשים בסך ולחצו את ידי האורח לשלום.

יומו השני של הביקור היה היום המרכזי שהכיל ציפו לו. ביום הזה עתיד הגאון לשאת שיעור תורני בבית-המדרש הגדול של ניקלשבורג. ואמנם, זמן רב לפני פתיחת השיעור כבר נתמלא בית-המדרש מפה אל פה. ההמון הוסיף להתקבץ ולצבוא על החלונות. גם אנשי-העמל ופשוטי-העם הגיעו – מבקשים לקחת חלק בחוויה המיוחדת.

שביל נפער בקהל הדחוס בשעה שהגאון מליסה עשה את דרכו אל מרכז בית-המדרש. דממה מוחלטת השתררה בהיכל כשעלה על גרם המדרגות הקטן, שהוליך אל הבימה. פני הגאון האירו ועיניו סקרו את הקהל. הוא פתח את דבריו בשקט ובמתנות. אט-אט גבר קולו וקצב דיבורו נעשה סוער וקולח יותר. גמרות ופסוקים נשזרו בשאלות ותשובות בהלכה ובפירושי הראשונים – והדברים האירו כנתינתם מסיני.

למדני ניקלשבורג אימצו את ראשיהם כדי לעקוב אחר מהלך השיעור. גם המרא-דאתרא הקשיב מרותק. לאחר כחציית השענה הופרה השתיקה. "זה כבר חידוש עצום! חידוש עצום!", נשמע קולו של רבי מרדכי בנט. המילים נאמרו לא בנימה של התפעלות אלא בהבעת תמיהה והשתוממות.

"כלומר?", הגיב האורח.

"מה תעשו עם הירושלמי?", זרק רבה

עד מתי?!

הציפייה לביאת המשיח ולגאולה האמיתית והשלמה חקוקה בלב שיטת החסידות. אחד הטעמים העיקריים לעובדה שתורת החסידות נתגלתה דווקא בדורות האחרונים, הוא להכין את העולם לקראת גילוי פנימיות התורה בזמן הגאולה. ידועה גם תשובתו של המשיח לבעש"ט, בעליית הנשמה שעשה, כי יבוא "לכשיפוצו מעיינותך וכוה". כאן בולטת עוד יותר הזיקה בין תורת החסידות ובין ביאת המשיח.

ככל שהתקדמו הדורות והתקרבו יותר לגאולה, גברה הציפייה לגאולה הקרובה, והדבר מצא את ביטויו בהתבטאויותיהם של מאורי החסידות בעניין זה. ידועים ומפורסמים המאמצים שעשו כמה וכמה מצדיקי החסידות, עד מסירות-נפש ממש, להחיש את בוא הגאולה. בדברי תורתם ובשיחות-הקודש אנו רואים את עוצמת הציפייה והתחושה, שהנה זה עומד אחר כותלנו.

משיח מוכן להגיע

כ"ק אדמו"ר הרש"ב התבטא בשיחותיו על קרבתה של הגאולה. "משיח כבר מוכן להגיע. כל עיכובו אינו אלא מפני עניין מסויים שיש לו לגמור עם משיחו בברבריא (על פי מאמר חז"ל בשי"ר-השיירים רבה ב,י: 'אחד מכס גולה לברבריא'). על כל אחד ואחד לחשוב, שמה הוא האחד הזה" (ספר השיחות תורת שלום עמ' 15). ופעם אחרת הכריז: "דור זה הוא דורו של משיח, ללא כל ספק! כעת הוא הביור הכי אחרון" (שם עמ' 74).

בנו, אדמו"ר הרי"צ, הוסיף לדבר בירת-שאת על הגאולה הקרובה. וכך אמר: "משיח כבר קרוב. מי שיש לו חוש שמיעה טוב וחוש ראייה טוב – שומע את קולו ורואהו" (ספר השיחות תרצ"ו עמ' 316). ועוד: "משיח כבר כאן: 'הנה זה עומד אחר כותלנו' (שיר השירים ב,ט). בעולם עליון יותר כבר ששון ושמחה; הוא כבר בא! אלא שכאן – בעולם הזה – ממתין הוא לבני-ישראל שיעשו תשובה" (ספר השיחות תש"א עמ' 81).

עוד אמר: "עומדים אנו על סף הגאולה, וצריך להתחזק כדי שלא להחמיץ את הזמן בתרדמה (בשעת הלילה האחרונה, לפני שמאיר היום, מתחזקת השניה, כידוע). כאשר פוגשים יהודי, יש לומר לו: שמע-נא אחי! אל תירדם בטרם יאיר היום! עוד מעט-קט, כאשר יגיע אור היום, תתחרט על כך" (ספר השיחות תרצ"ו עמ' 317).

בצרות האימות שעברו על עם-ישראל בדור הקודם ראה אדמו"ר הרי"צ חלק מחבלי משיח: "כל הצרות שעברו ושעוברים עלינו, הן טבילה ברותחין, טבילה המעבירה כל זוהמה. אחרי-כן נוכל לקבל את פני האורח שלנו, משיח צדקנו" (איגרות-קודש שלו כרך ב, עמ' תקלא).

ה'עקבי' מתארך

ההתעוררות העצומה שעורר הרבי מליבאוויטש בעניין האמונה והציפייה לביאת המשיח – היא מן המפורסמות. ככל שחלפו השנים התעצמו התבטאויותיו בדבר הגאולה והעומדת ממש בפתח. באחת ההתוודעויות נדרש לשאלה, איך אומרים שהגאולה קרובה כל-כך, והרי לפני ארבעים שנה גם-כן אמר כ"ק אדמו"ר הרי"צ שהגאולה קרובה. השיב הרבי: "אדרבה, אם כבר לפני ארבעים שנה הייתה הגאולה קרובה, ודאי וודאי שעכשיו היא מוכרחה לבוא"...

הציפייה לגאולה מהולה גם-כן בצערו על הגלות (שהרי אלה שני צדדים של אותו מטבע). הרבי, היה פורץ בבכי מר כשהיה מדבר על הגלות. לא-אחת היה קולו נשבר ודמעותיו חונקות את גרונו, כשהיה מדבר על שכירתא בגלותא ועל כך שכבר עברו יותר מאלף ותשע-מאות שנה ועדיין לא נושענו.

וכך פירש אביו, המקובל רבי לוי-יצחק, את הפסוק (תהילים מא,י) "הגדיל עלי עקב": תקופת עקבתא דמשיחא נתגדלה ונתארכה ביותר ועדיין לא נושענו! (תורת לוי יצחק עמ' קפב).

משיעורו הברק שאפיין אותו קודם-לכן. הדברים נאמרו בהתלהבות פחותה, כאילו מתוך הכרח. לאחר שעה קלה סיים האורח את משאו וירד מהבמה.

אווירה כבדה של אי-נוחות עמדה בחלל. גם רבי מרדכי בנט עצמו השגיח בדבר וחש אשם. מיהר והלך

של ניקלשבורג בשאלה, כשהוא מציץ הלכה בתלמוד הירושלמי. לרגע נדם הגאון מליסה, והקהל למד מכך כי דברי הירושלמי מערערים את היסוד לחידושו של האורח.

כעבור רגע החווה האורח בידו תנועה שפירושה לא היה ברור – והמשיך במשאו. אולם מעתה והלאה נעדד

לאכסניה שבה התארח האורח כדי לפייסו. זה הביט בו כלא-מבין. "סיר-נא כבוד תורתו דאגה מליבו", אמר האורח, "אין לי שמץ של טרניה עלי".

ליבו של המרא-דאתרא נחמץ. הוא חש כי הגאון מליסה נפגע מדבריו ומעביר על מידותיו. התחנן לפניו שיאמר לו בפה מלא כי סולח הוא לו. אולם רבה של ליסה התעקש ואמר כי לא פגע בו ועל-כן אין צורך לסלוח.

השעות הבאות היו שעות קשות לרבי מרדכי בנט. כל הלילה לא הצליח לעצום עין מרוב צער. למחרת בבוקר יצא רבי מרדכי בקריאה לקהילתו, ללוות את האורח גם בצאתו מהעיר. בכך קיווה לפצותו במעט על הפגיעה בכבודו.

המון רב הלך אחר מרכבתו של הגאון מליסה. רגע לפני צאתו מהעיר, שוב ניסה רבי מרדכי בנט לפייס את אורחו. "דידי-אהובי", פנה אליו בקול נשבר, "יסלח-נא לי כבוד תורתו, בטרם ישוב לעיר; יסלח לי עתה שאם לא עכשיו אימתי!".

הביט הגאון מליסה ברבה של ניקלשבורג וחייך. "יעלה-נא כבודו אל המרכבה ונשוחח כמה דקות לבדנו", אמר. עלה רבי מרדכי אל המרכבה. פתח רבי יעקב מליסה ואמר: "אתמול, כאשר הקשה כבודו על פלפולי מדברי הירושלמי, לא חלשה דעתו. זאת מכיוון שדברי הירושלמי שהזכיר, הם רק בשלב ההווה-אמינא של הסוגיה, אך לפי מסקנת הגמרא הדברים משתנים ואינם סותרים את דבריי. לכן לא נכלמתי וממילא אין כבודו זקוק למחילה".

רבה של ניקלשבורג השתומם מאוד. "אם כן, מדוע לא אמר לי זאת כבוד תורתו בשעת מעשה?" תמה.

הביט בו האורח בתמיהה משלו: "וכי יעלה על הדעת שאני אסתור את דברי המרא-דאתרא בנוכחות בני-עירי?" חלילה לי מעשות כן; מוטב יחשבו שאני שגיתי ואל יהררו אחר רבם!".

נפרד רבי מרדכי בנט מאורחו בהתרגשות רבה ובתחושה עמוקה של תודה והערכה.

אך נסעה המרכבה, טיפס רבי מרדכי בנט ועלה על מקום גבוה; משם דיבר אל בני-קהילתו וסיפר להם על תוכן שיחתו עם הגאון מליסה.

"מבינים אתם? תשובה ניצחת הייתה לו אך הוא נמנע מלאמרה – כדי שלא לביישני!", אמר רבי מרדכי ודמעות בעיניו. "הגאון הגדול מליסא הפליא את כולנו בגאונותו בתורה", המשיך רבה של ניקלשבורג בהתרגשות, "אך יותר משלימדנו בדיבורו, לימדנו בשתיקתו. זה השיעור האמיתי לכולנו – כמה עלינו להיזהר בכבוד הזולת".

נציפייה לגאולה "אמר להם הקב"ה: לשעבר, על-ידי שנבנה בית-המקדש על-ידי בשר-ודם, לפיכך חרב ושמש וסילקתי שכניתי מתוכו, אבל לעתיד לבוא אבננו ואשכין שכניתי בתוכו, ואינו חרב לעולם" (מדרש תהילים צ,ט)

מי שציווה לשמור שבת, ציווה לכבד את הזולת

מהקונטרסים המופצים על-ידי המכון מתפרסמת קושיה הלכתית בדיני "בין אדם לחברו", והציבור מוזמן להציע תשובות. השאלה האחרונה, לדוגמה, הציגה את ההתלבטות בין מצוות "הוכח תוכיח" לבין דברי הגמרא שמי שרואה בחברו שחטא מצווה לשנאות. "מאות מכתבים התקבלו במערכת, מקצתם עם תשובות קצרות ובמקצתם פלפולים ממש", מספר הרב ויינברגר. "קיבלנו תשובות בסגנונות שונים מאוד זה מזה, בין השאר מאברכים בכולל חזון-איש, בכפר-חב"ד, בקריית צאנו, בירושלים וגם מתלמידי ישיבות בחו"ל".

קומיקס לילדים

הרב ויינברגר אומר כי האתגר הבא (לצד המשך סדרת הספרים ההלכתיים) הוא להגיע גם אל הילדים. "אנחנו מכינים ספר ובו סדרה של איורי קומיקס, המתארים בעיות חברתיות מחיי היום-יום ומחנכים כיצד יש לנהוג על-פי תורה. הגענו למסקנה שאם רוצים לחולל שינוי אמיתי בין אדם לחברו, חייבים להתחיל מלמטה, מהילדים".

הרב ויינברגר (מימין) והרב חפץ: להיות בני-אדם

סיפורים מהחיים

מדובר באוסף נדיר של מקורות, שאלות-ותשובות ופסקי הלכה, וכל מצווה ומצווה מחולקת לסוגיות ולענפים. למשל, "מהות איסור נקימה ונטירה", "נקימה ונטירה לתועלת", וכיוצא בזה.

חלקו השני של כל ספר מוקדש לניתוחים הלכתיים של מאורעות. חברי המכון מציגים "סיפורים מהחיים" שבמוקדיהם סכסוכים, ויכוחים ופגיעה בכבוד הזולת, ולאחר מכן מנתחים אותם תורנית. הם דנים ביסודות הנפשיים של העימות, בגדרי המצוות שבהן נכשלו (או זכו) הצדדים, ולבסוף מכריעים בדן.

רעיון יצירתי לעורר מודעות ציבורית לסוגיות אלה הוא פרסומה של "קושיה חריפה". בכל אחד

"ילה אחד, כשהכול נמו את שנתם, הגיה היצר-הרע ובשקט-בשקט הוציא את המצוות שבין אדם לחברו מתוך השולחן ערוך והעבירן לספרי החסידות והמוסר", מתאר בציריות ובחיוך הרב **צבי ויינברגר**, שהוא וחברו, הרב **ברוך חפץ**, עומדים בראש מכון 'תורת האדם לאדם'. "התוצאה היא", מסביר הרב ויינברגר, "שמי שפוגע בזולת אינו חש כי נכשל בדבר-הלכה אלא כמי שעוד לא הגיע לשלמות במידות טובות".

כדי לתקן זאת – "להחזיר" את המצוות הללו לחיך ההלכה – הקימו הרב ויינברגר (42), חסיד ויז'ניץ והרב חפץ (50), הממשיך לזרם הליטאי, את 'תורת האדם לאדם' (צירוף של הפסוקים "זאת תורת האדם" ו"כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם").

ספרים מקיפים

"הכוונה היא להגדיר מחדש את היסודות ההלכתיים של מצוות אלה – שמשפרן נע בין עשר לעשרים (תלוי בדעות הפוסקים)", אומר הרב חפץ. למעלה מעשר שנים פועל המכון ממקום מגוריהם, קריית 'מאור חיים' בצפת. במכון כעשרה אברכים, העוסקים בביור ובליבון של המצוות שבין אדם לחברו.

תוצאות עבודת המכון ראו אור בסדרה נאה של קונטרסים, ובשני ספרים מרשימים בצורתם, בהיקפם ובעומקם; האחד מוקדש למצוות "לא תשנא את אחיך בלבבך" והשני ל"לא תיקום ולא תיטור". בימים אלה שוקדים חברי המכון על ביור שתי מצוות נוספות, שיופיעו בכרך הבא – "איסור הונאת דברים" ו"איסור הלבנת פנים".

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

אבל בתוך ביתו

שאלה: מתי מותר לאבל לצאת מהבית שהוא יושב בו 'שבעה'?

תשובה: האיסור לצאת הוא כדי שלא יסיח דעתו מן האבלות. מותר לאבל לנסוע לעיר אחרת, כדי להתאבל עם שאר האבלים. כבוד המת הוא שישבו כל האבלים יחד. במקום צורך, מותר לו לצאת מאוחר בלילה, כשיש תנועה מינימלית ברחוב, ללכת לישון בביתו, ולחזור מוקדם בבוקר.

כל שבעת הימים על האבל להישאר בתוך הבית. אסור לו לצאת משם אפילו לצורך מצווה, ואף אסור לו לצאת לטיול בחצר.

הקרובים והידידים ישתדלו לדאוג שיהיה מניין בבית האבל, לפחות למנחה וערבית. אם אי-אפשר לארגן מניין בבית האבל, מתירים לו ללכת לבית-הכנסת שחריית וערבית, כדי שלא יפסיד תפילה בציבור וקדיש על אביו ואימו. עליו ללכת לבית-הכנסת הקרוב ביותר, ועדיף

ללכת לבית-כנסת שאין בו ציבור גדול. אם עלול לפגוש אנשים בדרך, עדיף לנסוע לשם ברכב (באותה מידה, אם אין מי שיביא את האנשים למניין בביתו, מותר לו לאוספם ברכב).

בכל פעם שהוא יוצא, עדיף לעשות זאת (עם עוד אדם, כי "אבל צריך שמירה") ברכב פרטי, מללכת ברחוב או לנסוע עם אחרים ברכב ציבורי.

לפני שבת יש מתירים לאבל לצאת במכונית לביתו, לאחר 'מנחה קטנה', ואם הוא מוכרח להקדים יותר – לפחות לאחר חצות היום. בשבת עצמה מותר לו לצאת לבית-הכנסת להתפלל, אך אסור לצאת לטייל.

בעת האחרונה נפוץ מנהג מוזר שכאשר האבלים יושבים בעיר אחרת, הם מודיעים לציבור כי ביום פלוני ישבו בעיר מגוריהם, כדי לאפשר לשכניהם ומכריהם לנחמם. אין מקום לזה, אלא על הציבור לבוא למקום השבעה!

מקורות: ברכות נד,ב. מו"ק כא,ב, רש"י ורמב"ן. שו"ע יו"ד שצ"ג,א-ג, רמ"א ונו"כ. שו"ת: תרומת הדשן סי' רצ. אגרות משה יו"ד סי' קע"ב. סי' נטעי גבריאל ה"א אכילות ח"א פרק ק"ב, ופרק ק"ד, ושי"א.

קבוצת גפן - המבטחת המורשת של הציבור הדתי
ביטוח דירות
 בתנאים ביוחדיים (כו תשלומים)
וגם ביטוח משכנתא הזול ביותר.
 חסכון ענק של רבבה יותר לעומת הבנק. כל הטיפול מול הבנק עלינו!
מאמינים בביטוח כהלכה
1800-39-33-39

רשת גני חב"ד
להתחיל את החיים ברגל ימין
 מאות גני-ילדים מעולים, בכל רחבי הארץ, ממתנינים לילדיכם מוקד ארצי (24 שעות ביממה):
1700 700 358

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): **יודאיקה, 1-700-704120**